

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทย ของนักเรียน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย และสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุนทรียภาพและทักษะการเล่นดนตรีไทยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ทักษะการเล่นดนตรีไทย โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ดังนี้ ทักษะด้านท่าทางและการดูแลรักษา ($\bar{X}=4.80$) ส่วนที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ดังนี้ ทักษะด้านการเล่น ($\bar{X}=4.29$) ทักษะด้านการอ่าน ($\bar{X}=3.71$) และทักษะด้านการฟัง ($\bar{X}=3.60$) ตามลำดับ

2. การศึกษาความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทย โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติที่มีต่อดนตรีไทย ($\bar{X}=4.82$) ด้านความรู้ความเข้าใจทักษะการเล่นดนตรีไทย ($\bar{X}=4.65$) และด้านความพร้อมและสื่อวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=4.57$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.46$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการสังเกตทักษะการเล่นดนตรีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง รวมทุกด้าน โดยรวม วงจรที่ 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .60 วงจรที่ 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50 เพิ่มขึ้นเท่ากับ .26 และการเปรียบเทียบความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง รวมทุกด้าน โดยรวม วงจรที่ 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .53 วงจรที่ 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 เพิ่มขึ้นเท่ากับ .28

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ มีข้อที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุนทรียภาพและทักษะการเล่นดนตรีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ทักษะการเล่นดนตรีไทยทุกด้านโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.10$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ดังนี้ ทักษะด้านท่าทางและการดูแลรักษา ($\bar{X}=4.80$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .39 ส่วนที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ดังนี้ ทักษะด้านการเล่น ($\bar{X}=4.29$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 ทักษะด้านการอ่าน ($\bar{X}=3.71$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .60 และทักษะด้านการฟัง ($\bar{X}=3.60$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 ตามลำดับ เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมโดยผู้วิจัยเองที่รับผิดชอบทุกขั้นตอนในระยะสั้น รวมทั้งดำเนินการเรียนการสอนแบบสาธิตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการถ่ายทอดการเล่นดนตรีไทย จึงทำให้ทักษะการเล่นดนตรีไทยทุกด้านโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ นิวัฒน์ วรรณธรรม (2541 : 160) เรื่อง การสอนดนตรีปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษาส่วนกลาง ได้พบว่า การสอนดนตรีปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางทุกโรงเรียนมีครูผู้สอนเพียงคนเดียว จัดทำแผนการสอนเอง ปรับความยากง่ายตามผู้เรียนในกรณีที่มีนักเรียนมาก และเลือกเครื่องดนตรีไม่เหมือนกัน ครูผู้สอนจะแบ่งนักเรียนตามกลุ่มเครื่องดนตรีเป็นสื่อการสอนซึ่งมีจำนวนเพียงพอต่อผู้เรียน ด้านการสอนจะเป็นการอธิบายในภาคทฤษฎีและการสาธิตในภาคปฏิบัติ ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลจะใช้วิธีสังเกตการพัฒนาการเรียน การร่วมกิจกรรมทางดนตรีของโรงเรียนและการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การศึกษาความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทย ทุกด้านโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตาม

ลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ดังนี้ ด้านทัศนคติที่มีต่อ
 คนตรีไทย ($\bar{X}=4.82$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .37 ด้านความรู้ความเข้าใจทักษะการ
 เล่นดนตรีไทย ($\bar{X}=4.65$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 และด้านความพร้อมและสื่อ
 วัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}=4.57$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 ส่วนที่เหลืออีก 1 ด้าน มีค่าเฉลี่ย
 อยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.46$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐานเท่ากับ .39 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุนทรียภาพและ
 ทักษะการเล่นดนตรีไทย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่าง
 ชัดเจนทุกด้าน ทำให้ความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยด้านทัศนคติที่มีต่อคนตรีไทยจะมีค่า
 มากกว่าทุกด้านซึ่งเป็นผลทางอารมณ์ที่สอดคล้องกับ พัชรินทร์ จำปานนท์ (2549 : 95) เรื่อง
 ผลของการใช้คนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า
 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับ
 มัธยมศึกษา ที่ได้รับการฝึกคนตรีไทยเชิงทักษะ มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นหลังการ
 ทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยมากที่สุดลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านความรู้
 ความเข้าใจทักษะการเล่นดนตรีไทย เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะทักษะ
 การเล่นดนตรีไทยที่ใช้โน้ตทางเครื่องของเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิดที่ดำเนินงานเองไม่
 เหมือนกัน แต่เมื่อนำมาเล่นรวมกันกลับมีการประสานเสียงกันอย่างกลมกลืน ดังนั้น โน้ตทาง
 เครื่องก็เป็นสื่อการสอนทักษะคนตรีไทยอย่างหนึ่ง ทำให้ความพึงพอใจด้านความรู้และทักษะ
 การเล่นดนตรีไทย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอีก 1 ด้าน สอดคล้องกับ การพัฒนาการจัดกิจกรรมการ
 เรียนการสอนคนตรีไทยโดยชุดฝึกทักษะวงเครื่องสายไทย โรงเรียน โพนทันเจริญวิทย์ของ
 จิตรา ไทยเครือวัลย์ (2549 : 104) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยชุดฝึกทักษะวงเครื่องสาย
 ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 76.00/80.04 และมีดัชนี
 ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยชุดฝึกทักษะวงเครื่องสายไทย เท่า 0.7583
 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 75.83 และนักเรียนสนใจการเรียนนี้ รับผิดชอบ
 ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ สายันต์ บุญใบ (2543 : 124) ซึ่ง
 ทำการศึกษากระบวนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีลมไม้ในสถาบันราชภัฏ พบว่า สภาพ
 กระบวนการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนประสพการณ์ในการสอน

ของอาจารย์ผู้สอน และวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีสภาพปัญหาในการสอนไม่แตกต่างกัน และปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันราชภัฏมีปัญหา อยู่ในระดับมาก รวมทั้ง บุษกร สำโรงทอง (2549 ข : 139) ได้ศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมที่ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีไทย ภาคอีสานเหนือ พบว่า ดนตรีอีสานเหนือได้รับ อิทธิพลจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยวิธีมุขปาฐะ ดนตรีที่มีชื่อเสียงของชาวอีสาน เหนือ ได้แก่ โปงลาง พิณ โหวด กลอง และเครื่องกำกับจังหวะอย่างอื่น ด้านการเรียน การสอนมักจะทำที่บ้านของครูเพื่อให้ศิษย์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครู สามารถสืบทอด วิถีทางแห่งการประกอบอาชีพดนตรีจากครูอย่างจริงจัง รวมทั้งการถ่ายทอดพิธีกรรมในการ ไหว้ครู บูชาครูก่อนการเล่นทุกครั้ง ส่วนด้านการสืบสานวัฒนธรรมดนตรี นอกจากจะเป็นการ อนุรักษ์ดนตรีที่งดงามแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น ตลอดจนความรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีของท้องถิ่นไทยให้คงอยู่สืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาความพึงพอใจด้านสุนทรียภาพดนตรีไทยของนักเรียน โรงเรียนปทุม เทพ วิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุนทรียภาพ และทักษะการเล่นดนตรีไทย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและ ทักษะที่ดีที่มีต่อดนตรีไทยในการสืบสานคุณค่าของเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยนอกเหนือจาก การเรียนการสอนในชั่วโมงตามหลักสูตรอีกวิธีหนึ่ง และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้ เกิดประโยชน์ โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 จัดทำแผนงาน หรือ โครงการกิจกรรมส่งเสริมสุนทรียภาพและทักษะการเล่น ดนตรีไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินการ ระยะ 1 ปี หรือ 2 ปี
- 1.2 จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาเครื่องดนตรีไทยให้เพียงพอต่อจำนวน ของนักเรียนที่สนใจสมัครใจร่วมกิจกรรมตามโครงการ
- 1.3 จัดทำแผนงานตารางฝึกฝนการเล่นดนตรีไทย การฝึกซ้อมอย่างชัดเจน คือ การฝึกซ้อมประจำวัน การฝึกซ้อมประจำสัปดาห์ และการฝึกซ้อมประจำปี
- 1.4 จัดเวทีหรือโอกาสการแสดงออกในวันสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นเวทีให้นักเรียน ได้แสดงออกในการรวมวงบรรเลงดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง

1.5 จัดหาครูผู้สอน หรือบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถในด้านการสอนดนตรีไทยมาเป็นวิทยากรประจำ เพื่อเป็นผู้ฝึกสอนนักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ เป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้ยั่งยืนสืบต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาพัฒนาการด้านดนตรีไทยและดนตรีท้องถิ่นที่ได้รับอิทธิพลจากดนตรีสมัยใหม่

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางในการบรรเลงเพลงไทยกับการบรรเลงเพลงไทยสากลที่ใช้เนื้อร้องจากวรรณคดีไทยว่ามีความแตกต่างหรือเกี่ยวข้องกันอย่างไร และมีวิวัฒนาการความเป็นมาอย่างไร

2.3 ควรศึกษาเพลงไทยที่สะท้อนภาพทางสังคมชนบท และสังคมเมืองที่มีความแตกต่างระหว่างชนชั้นว่ามีความแตกต่างด้านเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณีอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY